

Michele Sparacino va veure la llum a la mitjanit en punt entre el tres i el quatre de gener de mil vuit-cents noranta-vuit.

Veure la llum, de fet, és una manera de parlar; perquè, a banda que era nit fosca, en l'única habitació on vivia la família Sparacino, pare, mare i set fills comptant Michele, l'única cosa que donava una tènue llum era una espelma encesa i enfilada en el coll d'una botella. Però tant la senyora Ersila, la mare, com la filla major, Tonina, de catorze anys, fins i tot aquesta vegada van poder arreglar-se elles soles, perquè Nanà, el cap de família, es va adormir borratxo com un cep com feia cada nit, i la resta de fills no van ser de cap ajut.

El primer problema que Michele va donar a la societat va ser quan son pare va anar a inscriure'l al registre civil.

—Quan ha nascut el nen? —va preguntar el funcionari.

—La meua dona m'ha dit a la mitjanit en punt entre el tres i el quatre.

—Teniu en casa un despertador, un rellotge?

—No ho sé.

—I aleshores com podia saber que era la mitjanit en punt?

–Bah.

–I què he de posar? El tres o el quatre?

–Bah.

–Pose el tres.

Nanà s'ho va pensar un moment mentre aquell banyava la ploma en el tinter.

–Perdone, però per què me'l vol fer que siga un dia més vell?

–Jo no vull fer que ningú siga res. Decideix-te: tres o quatre?

–Bah.

–Aleshores escric el quatre.

Nanà va parlar mentre ell tornava a posar la ploma en el tinter:

–Escolte, no pot esperar fins demà que ho parle amb la meua dona?

El funcionari va llançar la ploma a l'aire, la qual, en baixar, va tacar de tinta un full del registre. L'empleat es va posar a blasfemar com un boig. Nanà va tornar a casa enfadat amb Ersila.

–Però quin ridícul m'has fet fer! Què li he de dir al del registre? El tres o el quatre?

–Millor el quatre.

L'endemà de matí Nanà es va tornar a presentar al registre.

–Senyor meu, la meua dona m'ha explicat que mentre el meu fill naixia el rellotge de l'ajuntament tocava la

mitjanit. Per tant, com que podem escollir, hem decidit que va nàixer el quatre.

El funcionari no va dir res, però al registre va escriure el tres.

Nanà, que coneixia els números fins al deu, es va enfadar.

–Li he dit el quatre.

–Amic meu, el rellotge de l'ajuntament va per davant més de deu minuts. Per això...

–I vosté com ho sap?

–Perquè tinc açò.

Va traure de la butxaqueta de la jupa un gran rellotge que damunt de la tapa tenia dibuixat un tren que tirava fum.

–Això –va prosseguir el funcionari– és un rellotge dels ferrocarrils de l'Estat. No es retarda ni un segon.

Aquella mateixa nit Nanà va pagar una ronda als amics de la taverna de Bonsignore per celebrar el naixement de Michele. Un fill mascle, fins i tot si arriba després de sis fills més, sempre és bo. I així se li va ocórrer contar la història que li havia passat al registre civil.

Aleshores Oreste Pilocco va preguntar:

–Estàs segur que el rellotge de l'ajuntament va deu minuts per davant?

–Jo no estic segur de res. Però quan el funcionari em va mostrar el rellotge, faltaven deu minuts per a la mitja mentre el rellotge de l’ajuntament tocava la mitja.

–Quina hora és? –va preguntar Oreste.

–Queda mitja hora per a la mitjanit –li contestà Bon-signore.

Aleshores Oreste va beure’s dos gots més de vi i quan faltava un quart per a la mitjanit va saludar els amics i se’n va anar al port.

El correu Vigata-Lampedusa estava a punt de salpar. L’horari de partida era a la mitjanit en punt.

Poc després, Oreste va sentir sonar les dotze campanades del rellotge municipal. Però el correu no es va moure. Passats uns deu minuts, el vapor va fer un xiulet llarg de sirena i va començar la maniobra per a partir. El funcionari tenia raó, el rellotge de l’ajuntament anava deu minuts per davant.

Oreste Pilocco, cinc anys abans, havia passat un any i mig a la presó per haver incitat els treballadors del port perquè participaren en les vagues dels partits sicilians i havia estat fixtat com a «subversiu perillós». Aquella nit va dormir un parell d’hores i després es va dirigir cap al grandíssim depòsit de les carretes del marquès Giannertoni, que estava situat fora del poble, prop del cementeri.

Dins del depòsit hi havia dues-centes carretes i dues-centes mules.

Tot just quan el rellotge de l'ajuntament donava les tres de la matinada, els dos-cents carreters aparellaven les carretes i es dirigien cap a la companyia minera Trabonella per carregar el sulfat extret i portar-lo als depòsits del port.

Oreste va veure entrar els carreters a les tres, però tot just a les tres i quart, quan les primeres carretes ja estaven a punt d'eixir, ell va saltar damunt d'una carreta aparellada i, a grans veus, va cridar:

–Escolteu-me tots! El rellotge de l'ajuntament va deu minuts avançat!

Passat el primer moment de desconcert, un dels carreters va preguntar:

–I a nosaltres què ens importa?

–Com que no? Sí que us importa! Penseu. Si comenceu a treballar quan sonen les tres en el rellotge, vol dir que heu començat deu minuts abans d'hora. I això vol dir que en sis dies de treball heu regalat una hora al vostre patró! Que en un mes li heu regalat quatre hores! En tres mesos heu fet un dia sencer de treball que ni us reconeix ni us paga!

–Carall! És veritat! –va dir algú.

Satisfet pel resultat, Oreste va baixar de la carreta i se'n va anar a gitar-se.

Es va formar un guirigall.

Els carreters van demanar al marqués el pagament del dia de més a partir dels endarreriments, de cinc anys en arrere, és a dir, des de la darrera vegada que es va revisar el rellotge. El marqués es va enrabiar. Els carreters es van posar en vaga.

En solidaritat amb els carreters, van fer vaga els miners.

I en solidaritat amb els miners també es van posar en vaga els carregadors, és a dir, els qui es carregaven el sulfat a les espatles i el portaven fins a les barques.

I van fer vaga tots els qui, a Vigata, anaven a treballar seguint les hores que marcava el rellotge: els qui feien el pa als forns, els agradors, els mestres de l'escola elemental, tots els empleats municipals i no... En definitiva, es va armar un canyaret.

Des de Palerm van enviar ràpidament un periodista perquè veiera què estava passant allà.

El periodista, a força de preguntar a tort i a dret, va acabar per no entendre res de res i per tenir una gran confusió. I va escriure un article en què donava la culpa de tot l'enrenou «al ben conegut agitador subversiu Michele Sparacino».